

Sense prejudicis

L’editorial Adesiara ens acaba de regalar un clàssic magnífic: és magnífica la traducció de Sebastià Giralt, acarada amb el text llatí, és magnífica la introducció i també ho són les notes aclaridores del final. El volum combina el rigor acadèmic amb l’excel·lència literària, de manera que ens brinda una oportunitat magnífica d’acostar-nos a una obra de molt renom i que fa de molt bon llegir. La lectura d’aquesta traducció del *Satíricon* ens farà saltar per l’aire una colla de prejudicis que l’han acompanyada des de fa molts anys.

El primer que hem de canviar en el nostre imaginari és la pronúncia del títol: *Satíricon* ha de ser una paraula esdrúixola, d’acord amb l’accentuació llatina de *Satyrica*. La forma aguda (*Satiricó*) va ser posada de moda en les traduccions catalanes de l’any 1988, per influència del castellà, i s’ha de descartar per raons etimològiques. Però sobretot, el que hem de foragitar del nostre imaginari (i aquí la responsabilitat de Fellini és gran) és que tenim al davant una obra només plena d’escenes procaces, en el sentit sexual del terme. O en el sentit bisexual, per ser més exactes.

Evidentment, de sexualitat explícita n’hi ha, i per a tots els gustos. Però no hem d’oblidar que el *Satíricon* és molt més que això. La novel·la llatina conté també escenes de subtilesa sexual, amor embolicat amb sexe, dolor de l’amant rebutjat, reflexions sobre el sentit de l’educació, al·legats

contra la justícia injusta, retrats de costums de la societat contemporània, misogínia, antropofàgia, sentit de l’humor, belles metàfores, referències cultes (Virgili, Horaci), llenguatge col·loquial i altres ingredients que em deixo per no cansar.

Dos dels aspectes més remarcables de l’obra de Petroni són els personatges que perfila i les escenes que dibuixa. Trimalquí, el vell enriquit que ha deixat de ser esclau i que organitza festasses, brilla al costat d’Encolpi, el protagonista bisexual, i del

poeta Eumolp, a qui apedreguen cada vegada que recita en públic. Els personatges són tan humans que mengen, riuen, es banyen, fan pudor, s’estimen, s’odien, passen penes i treballs, són lúcids i manifesten el goig de viure. “Ja que sabem que hem de morir, ¿per què no vivim la vida?”, diu Trimalquí en un moment del llarg sopar que s’ha convertit en una de les escenes més conegudes de l’obra. Aquest al·legat a la vida el va fer desaparèixer Federico Fellini de la seva famosa pel·lícula (1969), com explica molt bé Sebastià Giralt a la introducció, on repassa la repercussió que ha tingut el *Satíricon* al llarg del temps i en diferents manifestacions artístiques. Encara que Fellini no l’hi va voler veure, l’alegria de viure hi és en moltes altres escenes, com en la del noi de Pèrgam, que acaba amb una broma sexual molt reeixida, i com en la del guariment de la impotència d’Encolpi amb els remeis d’una fetillera.

A més de tot això, per les dosis de reflexió i de saviesa que conté, el *Satíricon* de Petroni, escrit probablement al segle I dC i en temps de Neró, és una obra que connecta amb la nostra actualitat. Quan Encolpi afirma que no és “l’únic perseguit per una divinitat i un destí implacable”, ens està interpel·lant també a nosaltres. Quan dos convidats al sopar de Trimalquí es lamenten que els poderosos no es preocupen de la vida miserable dels pobres i “la gent del poble les passa putes, mentre que per a aquests ventres insaciables cada dia és festa grossa”, nosaltres no podem deixar de pensar en els casos de corrupció que ens ataquen per terra, mar i aire. Quan llegim que no cal donar “crèdit als premis que, gràcies a les influències, solen concedir-se fins i tot als menys dotats”, la modernitat del text antic es desborda si posem al costat del substantiu *premis* l’adjectiu *literaris*. El *Satíricon* és literatura de la bona, per això es mereix que després de tants segles, encara la continuem llegint. *

Un dels personatges de la versió del ‘Satíricon’ que va fer Fellini per al cinema / ARXIU

SATÍRICON
Petroni

Traducció:
Sebastià Giralt
Editorial: Adesiara
Barcelona, 2017
Pàgines: 448
Preu: 25 euros

Fontana és com un tauló en un naufragi / ARXIU

glopada.” Mar Fontana no encripta deliberadament el missatge, però tampoc no fa concessions gratuïtes a la intel·ligibilitat, i opta per un registre de metàfores ben treballades a base d’esprémer a fons les possibilitats del lèxic i de la sintaxi.

I sí, els textos que componen aquest volum traspuen una certa amargor a la mirada i una reflexió poc amable sobre el món. Tanmateix, la mirada és intel·ligent i la reflexió és madura; per això no hi ha lloc per a la devastació nihilista, i el jo poètic dona testimoni del combat per convertir el fracàs en saba nodridora: “Del fat emanen senyals de rebel·lia, / modèsties de petja silenciosa, / somriures de calç ennoblida.”

Amb això, tot el llibre descriu un itinerari que discorre entre la consciència de la pèrdua i la intuïció d’un mapa nou de les emocions que pot dibuixar-se, potser, a l’altra banda de la derrota.

Va dir Stendhal que, sovint, les llàgrimes són l’últim somriure de l’amor. I en les llàgrimes del poeta sol projectar-s’hi la bellesa, aquella que ens redimeix del dolor, de la sensació, que tothom ha conegut en algun moment, que la terra es torna agra al seu pas; perquè quan llegim que “la llum llu en les intimitats de l’obaga”, no podem deixar de pensar en el proverbi que ens recorda que la nit mai no és tan fosca com quan és a punt de sortir el sol. *

TERRAGRA
Mar Fontana

Editorial: L’Albí
Manresa, 2017
Pàgines: 64
Preu: 12 euros